

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע נופות**

416

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שֶׂאֵל מַעֲמֹךָ כִּי אִם
לִירָאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ לִלְכַת בְּכָל דַּרְכָיו וּלְאַהֲבָה
אֹתוֹ וּלְעַבְדוֹ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ"

יראת חטא

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

ג"כ לממשלת הנפש על הגוף וכחותיו וכפי שקיים מצב זה בטבע הבריאה, שהאדם מושל על בעלי החיים; "ומורכבם נחמכם יקנה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים" ('בראשית' ט ב) כך ג"כ במצבו המתוקן האדם מושל על גופו, חלק הבהמה שבו. העיקר הוא שיזכה האדם למעלת היראה, זו תכלית בריאתו, שהרי; 'לא ברא הקב"ה את עולמו אלא כדי שיראו מלפניו' ('שבת' לא.) במעלת היראה זוכה האדם לשלמותו ומקיים את הנדרש ממנו, מעלת היראה היא, בשעה שקיים פחד אמיתי בלב מהקב"ה בצורה מתמדת וקבועה, יראת העונש ויראת הרוממות, אין היראה רק אמצעי כדי להגיע לשלמות, אלא שהיראה גופה היא שלמות האדם, גם בג"ע לאחר עבודת העוה"ז ג"כ קיימת בו מידת היראה. וכדאיתא ברש"י ריש ב'חקתי'; "וְהַתְהַלַּקְתִּי בְּתוֹכְכֶם" ('ויקרא' כו יב) אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם ולא תהיו מזדעזעים ממני. יכול לא תיראו ממני? ת"ל; המשך בעמ' 2 <<<

עוד שם; 'אמר רבא: "בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו: 'נשאת ונתת באמונה? קבעת עתים לתורה? עסקת בפיו"ר? צפית לישועה? פלפלת בחכמה? הבנת דבר מתוך דבר?' ואפ"ה; אי "יקראת ה' היא אוצרו" ('ישעיה' לג ו) אין. אי לא, משל לאדם שאמר לשלוחו: "העלה לי כור חישין לעליה" הלך והעלה לו, א"ל: "עירבת לי בהן קב חומשין?" א"ל: "לא". א"ל: "מוטב אם לא העלית" וברש"י; "היא אוצרו" הוא עיקר החשוב בעיניו' ('שבת' לא.)

ומבוארים הדברים בדברי רבינו יונה; 'והנה הבורא נפח באפי נשמת חיים חכמת לב וטובת שכל להכירו וליראה מלפניו ולמשול בגוף וכל תולדותיו כאשר המשילה על שאר בעלי החיים שאינם מדברים' ('שע"ת' א ו). מאי מטרת החיים? לשם מה קיימת בנו הנשמת חיים החכמה והדעת? להכירו וליראה מלפניו. כל הויתנו בעולם, מטרתה שנגיע למעלת הכרת ה' והיראה מלפניו ויראה זו תביא

דבר מוסכם הוא, כי תכלית עבודת האדם היא; לשפר ולהשלים את עצמו ולשם כך ניתנה לנו התורה, שעל ידה נזכך את עצמנו ונתעלה במעלות השלמות, שהרי יצר לב האדם רע מנעוריו. ותפקידנו הוא; להתגבר על היצר וממשלת החומר שבנו ולהתעלות בבנין עצמנו לאור חוקי התורה כרצון הבורא ית'.

אמנם המעיין בדברי חז"ל ימצא; כי תכלית עבודתנו צריכה להיות מכוונת למטרה אחרת והיא; השגת מעלת היראה. ומפורשים הדברים בגמ'; 'אמר רב יהודה; "לא ברא הקב"ה את עולמו אלא כדי שיראו מלפניו, שנא': "וְהֶאֱלָקִים עֵשָׂה שְׂיִרְאוּ מִלְּפָנָיו"'. ('קהלת' ג יד) אמר רבי יוחנן משום רבי אלעזר; "אין לו להקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד, שנא': "וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שֶׂאֵל מַעֲמֹךָ כִּי אִם לִירָאָה" ('דברים' י"ב) וכתוב: "וַיֹּאמֶר לְאָדָם הוּא יִקְרָא ה' הֵיאָה חֶמְקָה" ('איוב' כח כח) וברש"י; 'יחידה היא היראה בעולם' ('שבת' לא:).

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 1

"נהייתי לכם לאלקים".

ומדגיש רבינו יונה; **'ידוע תדע כי יראת ה' יסוד המצוות, שנא'; 'ועתה ישאל מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך' (דברים י"ב) ובוזה ירצה ה' את בראיו, כמ"ש; 'רוצה ה' את רעיו' (תהלים קמ"ז) (שער שלישי' ז). מה ה' שואל מעמנו, מהו יסוד המצוות ותכליתן? **"ליראה את ה' אלקיך"** (דברים י"ב) זו תכלית בריאתנו ומטרת עבודתנו לזכות למעלת היראה, להכיר מלכות הבורא בבריאה ולקבל את מלכותו עלינו. ולשם כך ניתנו המצוות וגישתנו לקיום המצוות צריכה להיות; בגדרי התבטלות לחוקי מלכות ולא מעשה טוב לתועלת עצמנו ושלמותנו.**

אמנם ודאי שהמצוות מועילות לשפר את מצבנו וקיומם ע"י האדם מהפך אותו מרע לטוב, אולם מטרת קיום המצוות ואופן עשייתן, צריך להיות מתוך התבטלות לרצון ה', למה אני מקיים מצוה פלונית? כיון שכך ציוני ה'. וזהו שמדגיש רבינו יונה; **'כי יראת ה' יסוד המצוות'**. ודוגמא מעניינת לכך, משמשת לנו פרשת מסירות נפשו של אברהם אבינו; שמסר נפשו לכבשן האש בגלל הכרת אמונתו בא-ל אחד והתורה מתעלמת ממסירות נפש זו ומזכירה זאת רק ברמז ואילו פרשת העקידה שבה לא מסר את נפשו, מאריכה ומגדילה התורה ענין זה עד למאד. **'ועומד על כך החסיד ר"י יעב"ץ; 'ויש להקשות; מדוע לא האריכה התורה לבאר הנס הגדול אור כשדים? וי"ל; כי לא היה חולק על עובדי ע"ז אלא כפי השכל, כחוק כל פילוסוף חזק בדעתו והשכל הישר מכריחו לכך לאהבת האמת, אבל עיקר השכר כשנעשה לשם ה' וזה שאמר בשבת ובכבוד אב ואם; **"פאָשר צַנָּה ה' אַלְקֵיךְ"** (דברים ה' י"ב) **כי המנוחה וכבוד יעשה האדם, זה מצד הטבע וזה מצד השכל. ולזה הזהיר; **"פאָשר צַנָּה"** (אבות ה' ב).****

אם מקיימים מצוות רק מכיון שמבינים כי מעשה זה טוב, אין זה רצון התורה הדורשת לעשות בגלל שה' מצוה על כך **"פאָשר צַנָּה"** צריך להיות הדוחף והמחייב בקיום המצוות ומעלה זו רחוקה מאתנו עד למאד מקיימים אנו מצוות מתוך הרגל ולימוד, אולם התבטלות לצווי ה' דבר זה נעלם מאתנו. האדם יכול להכיר נקודה זו בשעת חרטה על חטא מסוים, כגון; ביטול תורה או לשה"ר אזי החרטה היא; **"מה עשיתי? בזבזתי זמן לבטלה, או דיברתי סתם בלי כל תועלת והזקתי לזולת". אולם להתחרט; 'שעשיתי נגד רצון ה' חרטה זו אינה מצויה אצלנו ודוקא זו היא החרטה**

האמיתית כפי שכותב רבינו יונה בגדרי החרטה; **'יבין לבבו כי מר ורע עזבו את ה'... ויאמר בלבבו: "מה עשיתי? איך לא היה פחד אלקים לנגד עיני"'** (שע"ת א ט).

החרטה האמיתית היא; על ההתרחקות מה', כיון שחסרון זה הוא עיקר הפגם שבעבירה, כל תכליתנו בעולם אך ורק ליראה מלפניו ואנו רואים בחוש כיצד הכל מורה על היראה, בכל הדורות מורה ההנהגה של העולם עם כל הרדיפות והיסורים של הכלל והפרט, כיצד הכל מכוון לתכלית אחת והיא; הכרת ה' והיראה מלפניו. וזו תכלית הגאולה; **'יכירו וידעו כל יושבי תבל, כי לך תכרע כל ברך... ויקבלו כולם את עול מלכותך' (עלינו לשבח).** ('קובץ שיחות' עמ' 134)

"נהיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֲתֶם הַיּוֹם לֵאמֹר אֵת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְלִעֲבֹדוֹ כְּכֹל לְבַבְכֶם וְכָל נַפְשְׁכֶם" (דברים י"ג)

'למה קדמה "שמוע" ל"נהיה אם שמוע"? כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחילה ואח"כ יקבל עליו עול מצות' (ברכות ב ב). ולמדנו מזה; שקבלת מלכות שמים וקבלת עול מצוות הם שני דברים. וצריך להתבונן; מהו החילוק? ובמה הינם שתי בחינות נפרדות? אדמו"ר ז"ל מבאר זה ע"פ מה שמצינו בחז"ל, שמנו יראת חטא לדרגה בפני עצמה ולא כללוה בדרגת יראת שמים כמ"ש בחז"ל; **'דחיל השאין' (שבת לא:). ומאמרו סובב והולך לבאר מה בין ראשונים לאחרונים? שמצינו בראשונים שעברו על עבירות חמורות ובכל זאת היו קרובים לתשובה ובכל רגע ורגע היו נכונים לשוב ואנו אע"פ שאין אנו עוברים על עבירות חמורות, בכל זאת רחוקים אנו מתשובה.**

והביא הא דמצינו בנתן צוציאת (רש"י 'סנהדרין' לא:): שנקרא על שם זה בשביל האור שראה ר"ע על ראשו וסיפר לו: **"שזה בא ממעשה של כבישת היצר שכל ימיו התאוה לאשה אחת וכשבאת לידו ועוררתו שלא יחטא כבש את יצרו ומזה בא האור על ראשו".** הרי שע"י דבר קטן חזר תכף בתשובה וכן; **'הנהו בריוני דהוה בשיבבותיה דר' זירא'** (שם' לז:). וכשמת ר' זירא חזרו בתשובה, באמרם: **'עד כה הגין עלינו ר' זירא אבל מעתה מי יגין עלינו'. וכתב שם; שהתקרבותם אל התשובה הוא משום שהיו בדרגת יראת שמים, הגם שדרגת יראת חטא לא היה להם (חו"מ' א רכט).**

ורואים אנו; שבחינת יראת שמים ובחינת יראת חטא הן בחינות נפרדות ואותם בריוני שהיה להם אמונה וידיעה גדולה משכר ועונש, שהרי בראותם שאבד מגינם חזרו מיד בתשובה, בכל זאת לא הספיקה דרגתם זו הרמה להצילם מן החטא, מפני שבלי יראת חטא, אף אם היה האדם קודם החטא בבחינת אמונה בשכר ועונש בבחינה רמה ונשאה. וכן לאחר החטא תכף יחזור ויתחרט, בכל זאת לא תספיק לו דרגתו זו על שעת החטא, כמ"ש חז"ל; **'רשעים כל ימיהם מלאים חרטה, שאע"פ שתכף אחר החטא הם מתחרטים, אבל בשעת החטא רשע הוא'** (שבט מוסר' ה). **'אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנס בו רוח שטות'** (סוטה' ג).

סיבת הדברים הוא; משום שדרגת יראת שמים כל הדברים הם עדין בבחינה של; **'נהיה רחוקה ממני' (קהלת' ז). דאע"פ שיודעים מאמונה ויראה משכר ועונש, אבל זהו עדין בגדר ולא קרוב ולכן אין בכח כ"ז למנוע את האדם מחטא, דרגת יראת חטא הוא כפי שכתב הר"י; **'הדאגה כי ידאג ויפחד מעונש עונותיו'** (שע"ת א טז ה). **'שידע האדם שתכף בעוברו עבירה מוכרח שישגי העונש ומאליה באה הרעה לעושה הרע'** (איכה רבה' ג).**

וכמו בסם המות הגשמי שאין אדם מתאוה לו, דתאות החיים כ"כ חזקה אצל האדם, עד שביודעו שאם דבר מה מזיק לו לא יגע בו בשום אופן, כן צריך אדם להיות בדרגה זו שעבירה תהיה בעיניו כסם המות, שיהיה משוכנע שבעשותו עבירה לא יאחר עונש לבוא וזהו גדר יראת חטא פשוטו כמשמעו, שהאדם יירא ממש מהחטא עצמו, שידע שבמעשה החטא עצמו צפון כבר כל העונש ואז לא יחטא לעולם.

וזהו ענין פרשה שניה של ק"ש; שכל ענינה הוא לבאר שכר ועונש, שמקור העונש והשכר הוא במצוות ועבירות עצמן. וזהו יסוד כל ה'משנה תורה'; שנכפלו שם כל מצוות התורה, להורות לאדם מהותו של חטא שהוא מקור העונש. ולהיפך; יסוד השכר הוא המצוה. הראשונים ז"ל שהיו בדרגת יראת חטא, היו תמיד מלאים פחד ודאגה מהחטא, על כל צעד וצעד בכל מקרה שפגשו על דרכם, היה נגד עיניהם החטא; אמרו חז"ל; **'ונירא נעקב מאד' (בראשית' לב) שאמר: **'שמא... נתלכלכתי בחטא'** (רש"י לב יא). שאין שום דבר בעולם שיראו ממנו זולתי החטא, משום שמקור כל הצרות והיסורים הוא רק החטא ומקור אחר לצרות אינו בעולם כלל.**

גנזי המלך דברים הטעונים גיזה גנזי המלך דברים הטעונים גיזה

"שׁוֹבָה יִשְׁרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעֹנֶךָ" (הושע' יד) עד כמה שאדם מכיר את הכשלת של החטא, בה במידה שאדם מכיר מהותו של חטא, הוא הנהו מקור הצרות והיסורים, מקור הקללה והמות שבעולם, עד כמה שהוא מרגיש בגופו הוא במכות הגדולות שנדף מהחטא, בה במידה הוא קרוב לתשובה. הראשונים היו קרובים מאד לתשובה, משום שהם הרגישו תיכף בחטא כל דהו בכל מרירותו, בכל הרע הנורא הצפון בו שאין להחליץ ממנו, **מחטא כל דהו היו כבר; 'מִפֶּה כָּגֵל וְעַד רֹאשׁ אֵין בּוֹ מְתָם פְּצַע נְחֻבָּוְכָה...'** ('ישעיה' א) נגופים מוכים ופצועים בכל אבריהם ולכן היו קרובים לתשובה.

וזוהו באמת מהלך הדברים פרשה

ראשונה; קבלת מלכות שמים, אבל קבלת מלכות שמים עדין אינה מספקת, אלא צריך שיקבל עליו עול מצוות, שזוהי הבחינה הנקראת יראת חטא, **שהוא כל ענין פרשה ב';** של שכר ועונש. **ואח"כ פרשה ג';** **"נְלֹא תְתוּרוּ"** ('במדבר' טו לט) שיגיע לידי דרגא ביראת חטא, שיהיה כולו בקדושה שגם לא יציץ בצד ההיפך, כ"כ יהיה בורח מן העבירה **עד;** **"וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם"** ('שם') דרגת הקדושה פ'; טהרה שאין בה אף שמץ זכר של רע, טהור בתכלית **ורק עי"ז יזכה ויגיע להתכלית;** **"אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם... לְהִיּוֹת לְכֶם לְאֱלֹהִים"** ('שם').

"שׁוֹבָה יִשְׁרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעֹנֶךָ" יסוד התשובה הוא; שידע האדם

מ"כְּשַׁלְתָּ בְּעֹנֶךָ", שבאופן אחר לא תוכל להיות התשובה בשום אופן, דבמידה שיחשוב האדם בעצמו עד כמה כולו נכשל וניגף מהחטא, רק בה במידה יוכל להתקרב ולשוב בתשובה, **אבל כשאין האדם במצב של;** **"כְּשַׁלְתָּ"** כשאינו חש מהותו של חטא והמכשול והאבדון הצפון בו, כשהוא אוהב רע בכל מהותו וכל מזימותיו תפושים איך ובמה להשיג החטא, איך יוכל לשוב בתשובה? **העיקר הראשון בתשובה הוא;** לסבול ולדאוג מהחטא ועד כמה שידאג ויסבול ממנו, עד כמה שהחטא ימרר את חייו ויחשיך עולמו בעדו, בה במידה יתחיל לנתק מוסרות העון ממנו ויתחיל להתפרץ מכבליו עד אשר ישוב בתשובה שלמה. ('דעת חכמה ומוסר' א צ) ■

ברכה במכה

"שָׁגַר אֱלֹפִיךָ וְעִשְׂתָּרֶת צִאֲנָךְ" (דברים' ז יג)

המהרי"ל דיסקין לומד מהפסוק שלנו דבר מופלא; **"שָׁגַר"** הוא לשון; 'נפל'. ואמר הכתוב: "שהשית מתוך

אהבתו לישראל, יעשה כך שאם נגזר שיהיה נפל בבעלי החיים, אזי תחול הגזרה על הבקר ולא על הצאן, מכיון שאם הנפל יהיה בבקר גם אם ימות ולד הבהמה, לפחות תהיה אפשרות לחלוב אותה. אבל בצאן, שדרכו להשפיע חלב בלא ולד, לא

יהיה כל רווח מהנפל ולכן הגזרה תהיה רק בבהמות. ואילו הצאן הן יהיו; **"וְעִשְׂתָּרֶת צִאֲנָךְ"** מלשון 'חזק', שלא תפלנה את ולדותיהן. למדנו שגם כאשר הקב"ה מעניש הוא מטפף את הברכה בתוך העונש, את הלטיפה בתוך המכה. ■

פחד של אריה

הסיפור שלפנינו יוכיח שאפילו מפסולת היוצאת מגופה של חית טרף ניתן להפיק שימושים כבירים שעלותם מגעת להון רב. אחד הדברים שאינם ידועים על תכונותיו של האריה הוא; הצורה שבה מכין מלך החיות את עצמו לקראת השינה. אף שניתן לו שבט מלכות עדין מקנן אצלו חוש שבמהלך השינה ינסו החיות הנתונות למרותו לפגוע בו. כדי לבטח את עצמו מפני מהלך שכזה וכדי להרחיק מעליו את כל החיות הזוממות לעוט עליו בשנתו, הוא נוקט תכסיס המתאים רק לאריה... הוא הולך לישון בתוך 'מבצר' הנבנה מההפרשות שלו. מלך החיות נוטל את הפרשותיו, מפזר אותם בצורה של ריבוע ורק לאחר מכן הוא נכנס אל תוך הריבוע, עוצם את עיניו וישן וישן שנת ישרים. החיות הרואות את האריה בשנתו, מתקרבות אליו כדי לפגוע בו, אבל כאשר הן נתקלות בריבוע שהוא ומריחות את הפרשותיו של האריה, הן 'נזכרות' בגבורת מלכותו ובורחות כלעומת שבאו, באופן זה הן אינן מעיזות להתקרב גם בהיותו ישן... לאור הדברים האמורים

ניצת במחו של אחד החקלאים המתגורר ליד ה'ספארי' ברמת גן, רעיון מבריק מאין כמוהו. **'אם הפרשותיו של האריה פועלות באופן כ"כ מוצלח להרחקת החיות בעת שנתו;** מדוע שהחומרים הללו לא ישמשו אותי כדי להרחיק משדותי את בעלי החיים הפוגעים ביבולים וגורמים לי נזקים כבדים? **! הרעיון שלו היה;** לפזר בשדות את ההפרשות של האריה, כך שבעלי החיים שיריחו אותן ימהרו לברוח וחסל סדר נזיקין... הוא פנה אל הנהלת ה'ספארי' ובקש לקבל מעט מההפרשות הללו. ההנהלה, שהחומרים הללו נחשבו כפסולת בעיניה ואף העסיקה עובדים מיוחדים כדי לאוספה, הביעה סיפוק מעצם הבקשה וגילתה נכונות רבה להעביר לחקלאי ההוא את יציאותיו של האריה ובכך להתפטר מהן ללא תשלום... **מה שקרה אח"כ הוא בבחינת הבלתי יאמן;** החקלאי הניח את יציאותיו של האריה על קו התפר של שדותיו והדבר פעל בצורה מידית; אף חיה אחת, טורף, או מזיק, לא העזו להכנס אל השדות ולפגוע ביבולים. וכך בעוד שעד אז נאלץ האישי להזיל מכיסו

כסף רב על שכירת "שירותי אבטחה" שהם חומרי הדברה וריסוס יקרים, הנה נקלעה לפניו הזדמנות פז להגן על שדותיו לחלוטין וכך עובר יום ועוד יום והתוצאה מתמידה ואינה מאכזבת, אף חיה אחת אינה מתקרבת אל שדותיו של החקלאי המחוכם ששמע על התכונה שהטביע הבורא באריה והחליט לנצל גם לתועלתו. משהבחינו חבריו של החקלאי שהחיות אינן מעיזות לפגוע בשדות שלו דוקא, החליטו להתעניין בסיבה שהביאה לכך. מששמעו על ההמצאה הגאונית, פנו אף הם להנהלת ה'ספארי' ובקשו לקבל גם הם את הפרשותיו של האריה **וגם בשדותיהם ובמטעיהם התרחשה תופעה זהה;** כל החיות והמזיקים, הנמיות והעופות, השועלים והצבאים ואפילו הכלבים, כולם נעלמו עד האחרון שבהם, כאילו בלעתם האדמה. מלכותו של האריה היא שגרמה לבעלי החיים לפחד הנורא. החומר שהיה הכי פחות חשוב ב'ספארי' ולא ידעו כיצד להפטר ממנו, הפך באחת לחומר המבוקש ביותר אצל החקלאים. ('עלינו לשבח' הרב זילברשיין שליט"א) ■

פרשת 'עקב'

**"וּשְׁמַרְתֶּם אֶת כָּל הַמְצוּהָ... לְמַעַן תַּחֲזְקוּ וּבֵאתֶם
וְיִרְשֶׁתֶם אֶת הָאָרֶץ"**

לכבוש את הארץ רק עם התורה

"אתו תעבד" (דברים' י כ)

פירש האלשיך הקדוש; 'אם תגיע ל"אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ תִּיבָא" מתוך יראה זו תגיע ל"אתו תעבד" זו התפילה הקרויה עבודת ה'. תגיע בתפילתך לבחינת; **"ובו תדבק"** ואז; **"ובשמו תשבוע"**... מסופר שהצדיק רבי זושא מאניפולי זצ"ל היה עוסק בתורה שעות ארוכות ומתפלל באריכות ובדבקות. לאחר התפילה הנרגשת והממושכת היה חולץ את התפילין, מקפל את הטלית **יושב בכסאו ואומר:** "רבונו של עולם, זושא מודה לך על התאבון. רבונו של עולם, זושא מבקש אוכל". משרתו הכיר את סדר יומו. כשהיה אומר כן, היה נכנס ובידיו מזונות וכוס חמין. היה הצדיק טועם מעט, מודה לבוראו על המזון ושב לסדרי לימודיו. **יום אחד החליט המשרת:** "כלום הרבי עושה אותי לצחוק, האם אינו יודע מי מביא לו את האוכל? איזה משחק הוא זה, התעלמות מהמציאות. אשים לך קץ אכין את האוכל, אבל לא אגיש עד שיקרא בשמי ויבקש ממני ישירות. אותו ערב הגיע לאניפולי סוחר עשיר ולן באכסניא מקומית. מחר, החליט, יסור לבקש את ברכת הצדיק, הרי מספרים נפלאות על כח ברכתו, לאחר מכן ימשיך בדרכו. למחרת, ירדו גשמי זלעפות, נטל את תיק הטלית והתפילין ויצא לבית הכנסת בחסות מטירתו. ביום גשם, הפכו רחובות אניפולי לתעלות מים מרופשות והתושבים עברו מגדה לגדה על גבי קורות מתוחות לרוחב הרחוב. הציב הסוחר את רגלו על הקורה והנה מן העבר השני מגיח יהודי שפוף, נמוך וצמוק, רטוב כל כולו ממטרות העוז. **גבה לב הסוחר:** "מה לו ליהודי זה, החוסם את דרכי, האם אינו רואה שאני מבקש לעבור? מדוע אינו מפנה את הדרך?"! הרקיד הסוחר את הקורה והיהודי נפל לתוך הרפש ופינה את הדרך... הגיע הסוחר לבית הכנסת, התפלל ושב לאכסניא. בארוחת הבוקר סח לבעל האכסניא בשביעות רצון על ההתקלות ביהודי המזור, החפוז בגשם בלא מטריה וחוסם את דרכם של סוחרים... תמה בעל האכסניא לסיפור וחקר כיצד נראה אותו יהודי. **משקבל תיאור מדויק קרא:** "אוי ואבוי, את הרבי רבי זושא הפלת לבוץ? ודאי מיהר לטבול במקוה לפני התפילה

ומחשבתי שוטטו בעולמות עליונים, אוי ואבוי, מה עשית?" **"אבוי לי" קרא הסוחר נרעש ונפחד:** "ואני חשבתי לבוא אליו ולבקש את ברכתו, עתה המטתי עלי קללה ולא ברכה, הבה לי עצה מה עושים?" **"פשיטא, חייב אתה לבקש את סליחתו" אמר בעל האכסניא.** "אבל באילו פנים אבוא אליו?" **קונן העשיר:** "אעוץ לך עצה" **אמר בעל האכסניא:** "לאחר תפילת שחרית נוהג הרבי לטעום מיני מזונות, אכין לך מגש עמוס כל טוב ותגיש לפניו. ודאי יקבל את מנחתך ויעתר לבקשתך, יסלח לך ויברכך". **כעבור שעה סיים הרבי את תפילתו, ישב על כסאו ואמר:** "רבונו של עולם, זושא מודה לך על התאבון. רבונו של עולם, זושא מבקש אוכל". והמשרת עמד בפרוזדור והמגש בידו, אבל אינו זו. בשום אופן עד שהרבי יפנה אליו ישירות. ולפתע נכנס יהודי זר דרך הפתח ובידו מגש עמוס כל טוב, חלף על פני המשרת והניחו לפני הרבי...

"נעתה ישכאל מה ה' אלקיך שאל מעמך פי אם ליראה" (דברים' י י)

'אמר רבי חנינא: "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר: **"נעתה ישכאל מה ה' אלקיך שאל מעמך פי אם ליראה" (דברים' י י).** זה הדבר היחיד. אך המתבונן בפסוק **בפרשתנו משתאה לראות שנמנתה בו רשימה ארוכה:** **"נעתה ישכאל מה ה' אלקיך שאל מעמך פי אם ליראה את ה' אלקיך ללקת פכל דרכיו ולאהבה אתו ולעבד את ה' אלקיך פכל לבבך ופכל נפשך.. לשמר את מצות ה' ואת חקתיו אשר אנכי מצוה היום לטוב לך" (שם).** וא"כ איך אמרו שלא נדרשנו אלא ליראת שמים בלבד? **תשובה ע"כ ניתנה בזוהר הקדוש על הכתוב:** **"פראשית פרא אלקים" (בראשית' א א)** זו מידת הדין שהיא הראשית וההתחלה והכל נובע ממידת היראה והדין; שהיא השער להכנס לאמונה. ולהבנת הענין כבר השמיענו רבנו הרמב"ן זצ"ל; **'שהיראה היא שרש להמנע מעבירות' (שמות' כ ה).** מצוות עשה משולות

לתשורה ודורון, אבל כל בן זוג יודע שהבקשה הבסיסית ממנו, אינה לדורון ושי אלא, שלא יכעיס ולא ירגיז... המרגיז ועובר עבירות על תשורתיו נאמר: **"ובח קשעים תועבה" (משלי' כא כז).** וע"כ הדרישה הבסיסית מאתנו היא היראה, ההימנעות מעבירות. ואז נזכה לאור פני ה' וממילא נשיג את כל המעלות והדרגות שנמנו שם בהמשך.

"כל המצוה אשר אנכי מצוה היום תשמרון לעשות" (דברים' ח א)

מדוע נאמר; **"כל המצוה" בלשון יחיד והלא מדובר בכל תרי"ג מצוות? אומר בעל 'שפתי כהן' זצ"ל; **האדם עלול להתיאש ולומר:** "מי יוכל לקיים את כל המצוות, כה רבות הן?" **לפיכך אמרה התורה:** "אל תחשוב כלל אודות שאר המצוות, תחשוב אך ורק על אותה מצוה אחת ויחידה העומדת בפניך ואותה תעשה וממילא יתקיים בך; **'מצוה גוררת מצוה' (אבות' ד ב)** ויהיה **'שכר מצוה מצוה' (שם)** כמחרוזת ארוכה. לכן, לפני שאנו מקימים מצוה אנו מברכים; **'אשר קדשנו במצותינו' בלשון רבים, בכל המצוות כולן 'וצונו' לעשות מצוה פלונית. וכאן נשאלת שאלה הפוכה; מדוע להזכיר את כל המצוות כאשר באים לקיים רק מצוה אחת? והתשובה זהה, **לומר לנו; שבכח מצוה בודדת זו שאנו באים לעשות, למשוך עמה ולהביא לקיומן של כל שאר המצוות כולן. וזהו שאמרו חז"ל; 'כל העושה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין את ימיו ונוחל את הארץ' (קדושין' לט:) כי הכל בא מכח קיום מצוה אחת. והוסיף; **שזהו על דרך מה שפירש בכתוב: 'מפי עליון לא תצא הקעות והטוב' (איכה' ג לח).** לא אמר **'והטובות' כמו שאמר; "הקעות" אלא שהטוב הראשון הוא מהאדם והוא יגרור אחריו את שאר הטובות, כמו שאמר; 'אדם מקדש עצמו מעט, מקדשין אותו הרבה. מלמטה, מקדשין אותו מלמעלה' (יומא' לט.)********

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

בתחילת פרשתנו; "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוּן אֶת הַמְּשָׁפְטִים הָאֵלֶּה" (דברים' ז יב) דעו שגם החוקים שאינם מבינים ויש הנוטים לזלזל בשמירתם ולדווש בעקביהם, לפני ה', הם משפטים מובנים ובשמירתם מושג כל השכר.

אכזבה וריקנות. אלא להיפך; 'מצוה גוררת מצוה' ('אבות' ד ב) ושמחה תגרוור שמחה והקרן קיימת לנצח נצחים בקנין נצחי לעד.

מעשה ברבי דוד אבוקארה זצ"ל שהיה מהלך בדרך פגש בו אחד פקה בעיניו ושאלו ליתן טעם למצות ה' יתברך; "מדוע אסור באיסור חמור להתגלה בתער והמתגלה בסכין כאילו אכל חמשה פעמים טריפה ח"ו...? אמר לו הרב: "הייתי עונה לך ברצון, אך אין לי פנאי. הרופא נתן לאשתי הרבנית תרופה למחלתה ואני ממחר אליו שיאמר לי מדוע דוקא נתן לי תרופות אלו ובמינון זה, עד שלא אדע לא ארשה לה ליטול את התרופות". אמר האישי: "במחילה כבוד הרב, עליך למחר לביתך ולא אל הרופא, כי בודאי נימוקו עמו ואף אם ירצה להסביר לך לא יוכל כי לא למדת רפואה ואינך בקי בסודותיה. אם רופא מומחה הוא; אין לך אלא ליטול את תרופותיו ולהבריא". אמר הרב: "ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר. הרופא שהוא אדם כמונו ולמד מפי אדם כמונו, אתה סומך עליו בעינים עצומות למרות שידוע שיש תרופות רעילות ומזיקות ויש רופאים שאינם מיומנים. ומלך מלכי המלכים מקור החכמה והתבונה שאין יד שכלנו משגת כטיפת מים מחוכמתו, אינך מאמין למצותיו ומבקש לעמוד על סודו (דברים' ז יב). וכך פירש ב'כלי יקר'

"ושמרתם את כל המצוה... למען תקחוקו ויבאתם וירשיתם את הארץ" (דברים' יא ח)

בכל הפרשה חוזר ונשנה הציווי לשמור את כל המצוות וחוזר ונשנה השכר הרב המעותד בגין שמירת המצוות. א"כ מדוע חזרה על כך התורה שוב ומדוע כתבה כשכר את ירושת הארץ? הסביר רבנו ה'אור החיים' הקדוש זצ"ל; שכאן רצתה התורה לפסול את הדעות הכוזבות הטוענות; שלימוד התורה הוא אמנם נעלה וחשוב, אבל כאשר יש צורך לכבוש את הארץ צריך לנטוש את ספסלי הישיבות הקדושות ואולי גם להשלים עם רפיון בשמירת המצוות, חלילה. לפיכך אומרת התורה; ההיפך הוא הנכון; "ושמרתם את כל המצוה" תתחזקו בלימוד התורה ובשמירת המצוות ודוקא התחזקות זו תתן לכם את הכח והעוז לסייעתא דשמיא לכבוש את הארץ...

" וְהָיָה אִם שָׁמַע תִּשְׁמָעוּ אֶל מְצוֹתַי" (דברים' יא יג)

פירש רבנו ה'אור החיים' הקדוש זיע"א, רבותינו אמרו; 'אין וְהָיָה' אלא לשון שמחה' ('ב"ר' מב ג). ורמז הכתוב כאן; כי אין השמחה רצויה ומשובחת אלא כשהיא שמחה של מצוה; "וְהָיָה אִם שָׁמַע תִּשְׁמָעוּ אֶל מְצוֹתַי" כי היא השמחה האמיתית שאין אחריה צער ומפח נפש,

לאיזה משיח מחכים?

למשיח כזה איננו מחכים. השאיפות שלנו צריכות להיות הרבה יותר גדולות ומקיפות את כל מהותו של עם ישראל והקשר שלו עם ה'. וממשיך ומביא מעשה נוסף; **בחסיד שהתאונן בפני ה'צמח צדק**: "מדוע המשיח עדין לא הגיע? והלוא אני כל כך מחכה לו?" השיב לו ה'צמח צדק' **בחריופות**: "המשיח שאתה מחכה לו, אף פעם לא יגיע ואילו המשיח שאכן יגיע מעולם לא חכית לו..." ('פרקי מחשבה' הרב עזריאל טאובר שליט"א עמ' קלה) ■

שיהיה לנו הרבה כסף בבנק, שפע של פירות וירקות ושאר מצרכים ומותרות... לעומת זאת אני מבקש דבר אחר לגמרי; שהצדק, היושר, האחוה והאחדות ישררו בעולם ושיהיה רעב וצמא, לא ללחם ומים אלא לשמוע את דבר ה' ('עמוס' ח יא) ושהארץ תמלא דעה את ה' ('ישעיה' יא ט). וכך הם פני הדברים גם בענייננו; כשהשגתנו בביאת המשיח מצטמצמת לגאולה מיסורי ההוה ומדאגות העתיד בלבד, אות היא כי לא הבנו כלל מהו משיח.

בספר 'פרקי מחשבה' מסופר; שיהיה אחד בא אל הרה"ק מקוצק זי"ע ותינה את צערו בפני הרבי שיש לו ספקות באמונה והרהורי כפירה מתגנבים למחו. אמר לו הרבי: "גם אני איני מאמין באלקים!" "מה? נדהם החסיד: "לא יתכן, הרבי כופר"? "ענה לו הרבי: "באלקים שלך אינני מאמין!... באלקים הזה איך שאתה רואה אותו אינני מאמין!... וכן גם אתה אינך מאמין באלקים שלי איך שאני רואה אותו! כנראה, ההשגות שלך בגאולה זה;

אכילה

"אֲלֵקִיָּד" אותיות; 'אכילה'. אם גם בשעת האכילה יהיה ה' לנגדך תוכל לברך כראוי. וזהו שהמשיך הכתוב: "הַשְּׂמֵר לָךְ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֲלֵקִיָּד" (דברים' ח יא) ■

ולחוש כאילו אוכלים על שלחנו של מקום ('אבות' ג ג) רק כך יוכלו לזכות לברך בכונה ובדבקות כראוי. וזהו שנאמר: "וְאֲכַלְתָּ וְשִׂבְעָתָ וּבִרְכַּתָּ אֶת ה' אֲלֵקִיָּד".

רבנו ה'אביר יעקב' אבותצירא זצ"ל כתב; כי מי שאוכל כבהמה יתקשה מאוד לברך כיהודי!... יש לזכור את ה' גם בעת האכילה, לומר דברי תורה על השלחן

מעשה דנתן צוציתא

מבית הסוהר ותגד לו את אשר עשתה ולא האמין לה אישה כי חשדה כי נתן בא אליה והיא העלימה ממנו. והיה כי ארכו הימים וישקף ר' עקיבא בעד החלון וירא איש רוכב על סוס ועל ראשו זיו גדול וזוהר ומזהיר כשמש. ויקרא לאחד מתלמידיו וא"ל: "מי זה האיש הרוכב על סוס?" ויאמר: "זהו נתן רועה זונות." ויאמר לתלמידיו: "התראו אתם כלום על ראשו?" ויאמרו: "לא!" ויאמר להם: "מהרו והביאוהו אלי." ויבוא לפניו ויאמר לו: "בני, על ראשך אור גדול בלכתך ואני יודע שאתה מיורשי העולם הבא הודיעני מה עשית?" ויודיעהו דברי חנה ויתמה ר' עקיבא על התאפקו והכנעו בכבוש יצרו ושובו בתשובה שלימה ויאמר לו: "אמנם עשית דבר גדול וע"כ הזריח הקב"ה אור על ראשך הזיו הגדול הזה שראיתי. והנה זה בעולם הזה ועל אחת כמה וכמה בעולם הבא. ועתה בני שמעני ושב לפני ואלמדך תורה." ויעש כן וישב לפניו ויפתח הפותח ואין סוגר דלתות לבו בתורתו. והיה לימים מועטים הגיע למעלה גדולה בחכמה וישב בצד ר' עקיבא במעלה אחת. והיה היום ויעבור בעל חנה על מדרשות ר' עקיבא וירא את נתן בצד ר' עקיבא במעלה אחת וישאל לאחד מן התלמידים: "איך עלה נתן לזו הגדולה?" ויספר לו כל המעשה הזה. וזה העת האמין האיש לדברי חנה אשתו וישקט רוח הקנאה שעבר עליו שחשד אותה ויבוא לביתו על שחשדתיך בדבר נתן, עד שראיתי היום בצד ר' עקיבא ושאלתי והגידו לי כל דבריו, הקב"ה ירבה שכרך כפלי עד שהושיעני הקב"ה ברחמי בדבר הזה שנגלה אלי היום" (סדר הדורות' תנאים ואמוראים' אות ס) ■

ותתפלל חנה ותאמר: "אנא ה' הצילני והושיעני שלא אכשל בעבירה". ותלך לבית נתן ויראו סריסיו וימהרו להגיד לנתן: "הנה חנה עומדת בשער." ויאמר להם: "אם אמת הדבר תהיו חפשים!" ותבא בחצר ותאמר לו שפחתו: "הנה, חנה בחצר." ויאמר לה: "גם את תהיי חפשית!" ותבוא חנה וישא עיניו ויאמר לה: "גברת, מה תרצי ומה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך ותעש?" ויאמר: "הנני שאלתי ובקשתי שתלוה לאישי כך וכך שהוא חבוש בבית הסוהר ולך תהיה צדקה לפני ה'." ויצו עבדיו ליתן לה כחפצה. ויאמר לה: "הנה נא עשיתי רצונך ואת ידעת שאני חולה מאד מאהבתך ועתה עשי רצוני ותחיני." ויאמר לו חנה: "הנני בידך ותחת כנפיך ואין לי פה להמרות פיך, אבל אודיעך שבאה לך שעה לקנות חיי עולם הבא והזהר ולא תפסיד שכרך וטוב העולם מדבר מועט ואל תאסרני על בעלי. וחשוב שהגעת לחפצך ואל תאבד טובה הרבה ותשאר כאשר יכלה ויתם, בחרטה. וחשוב ביסורי הקב"ה ואל תעשה דבר שתנחם באחריתך. וזו לך שעה קלה ותמנע לקנות חיים ארוכים ושכר טוב בעולם הזה ובעולם הבא שלא יוכל אדם להגיע לדבר זה אלא בעמל רב ויגיעה רבה ואתה יכול להגיע לרצון בוראך בשעה קלה; אם תשמע לשכלך ותגער ביצר שכלך וטוב לך." והיה כשמוע האיש דבריה ויגער ביצר הרע ויקם ממתו ויפול על פניו ארצה ויתנפל לפני ה' ויתפלל להכניע יצרו ולשבר תאוותו ולהזריכו בדרך ישרה וטובה ולסלוח לו עונותיו ולשוב בתשובה שלימה ויענהו ה' ויעתר לו. ויאמר נתן לחנה: "ברוכה את לה' וברוך טעמך אשר כליתני היום הזה מבוא בדמים ועבירה וידיך הושיעו לי, לכי לשלום לביתך." ותלך האשה ותפדה את בעלה ותוציאהו

'ויהי איש אחד עשיר ושמו נתן דצוציתא ויאהב אשה בעולת בעל ושמה; חנה. והיה בעלה עני מאד והאשה יפת תואר עד מאד. ויצר לנתן להתחלות בעבור חנה ואמרו לו הרופאים: "לא תוכל להרפא עד שתשכב עמך." ואמרו חכמי ישראל: "ימות ולא יעבור!" אמרו הרופאים: "תבוא ותדבר עמו." אמרו חכמים: "לא יתכן!" ויארך חוליו עד מאד. והיו חובות הרבה לבעל חנה ויתנוהו לבית הסוהר ואשתו היתה טווה ביום ובלילה והיתה קונה לחם לבעלה. והיה ימים רבים בבית הסוהר ותקצר נפשו למות. והיה היום ויאמר לאשתו: "הפודה נפש אחת ממיתה כאילו מקיים נפשות רבות ואני קצתי בחיי חמלי עלי ולכי לנתן ובקשי ממנו שילוה לך ממון ותפדי נפשי ממות" ויאמר לו: "הלא ידעת שהוא חולה ונוטה למות בעבורי ובכל יום באו שלוחיו בממון הרבה ואיני מקבלת מהם ואומרת להם: 'שלא יראו פני לעולם!' ואיך אלך אליו ללוות ממנו? אם היה בך דעת לא היית אומר לי דבר זה ושמא בהאריך איסורך נשתטית ויצאת מדעתך"?! ותקצוף עליו ותלך לביתה בחרי אף ולא באה אליו. והיה ביום הרביעי ותחמול עליו ותאמר: "אלך ואראנו בטרם ימות." ותלך ותמצאהו נוטה למות. ויאמר לה: "הקב"ה יבקש חמסי ממך ויתפשך בעוני, אבל אני רואה שתרצי שאמות ותנשאי לנתן לאשה." ותאמר: "גרש אותי ועזבני ואלך ואבוא אליו." ויאמר לה: "הלא זה דברי, שאת חפצה להנשא לו." ותזעק בקול גדול ותפול על פניה ותאמר: "מי שמע כזאת ומי ראה כאלה לומר: 'לכי ונאפי ותטמאי ותוציאני מבית הסוהר'?" ויאמר לה בעלה: "לכי מעלי ועזביני עד שירחם הקב"ה עלי." ותלך לביתה ותחשוב בצרתה ובצרת בעלה ותחמול עליו.

ברכת המזון

ויכוון שישפיע שפע ברכות לארבעה עולמות; אצילות בריאה יצירה עשיה. וכתב בספר 'החינוך' שקיבל מרבותיו; 'שכל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו' (מצוה תל). ■

וצריך שיברך ברכת המזון בנחת ובקול רם ובשמחת הלב, ככתוב: "וַיֹּאכְל וַיִּשְׂבּוּ" ופירשו; "וַיִּשְׂבּוּ וַיִּיטְבוּ לְבוֹ" ('רות' ג ז). ופירשו; "וַיִּיטְבוּ לְבוֹ" שבירך ברכת המזון ('רו"ה טו). ויכוון בארבע ברכות כנגד ארבע אותיות שבשם הגדול

"וַיִּיטְבוּ וַיִּשְׂבּוּ וַיִּשְׂבּוּ וַיִּשְׂבּוּ" וברכת את ה' אלקיך" (דברים' ה) כתב בספר 'תרדים'; 'מצות עשה לברך אחר אכילת המזון שנאמר: "וַיִּיטְבוּ וַיִּשְׂבּוּ וַיִּשְׂבּוּ וַיִּשְׂבּוּ" וברכת את ה' אלקיך."

למי מצפים?

לגאולה, מצפים למשיח צדקנו שיגאל אותנו מכל צרותינו, אך במקום להבין מה משמעותה הרוחנית של הגאולה, אנו עסוקים עדין בשאיפות של מה בכך, כגון; שישתפר מצבנו הכלכלי... לו היינו יודעים מהי משמעותה האמיתית והעיקרית של הגאולה היינו מתכוננים לה אחרת ומצפים לה בכליון עינים מתוך הכנות מעשיות לקראתה דהיינו; תיקון מעשינו באופן שנהיה ראויים לה. ('נתיבות שלום' הרבי מסלונים זצ"ל) ■

הצאר ירום הודו לא סבל אף פעם משחין, לו הצאר היה יודע איזה תענוג הוא להתגרד... הסיפור הנ"ל אולי מעלה חיוך על שפתותינו למשמע תמימותו של אותו יהודי אשר במקום לנצל את ההזדמנות ההסטורית שלו לישועה הגדולה לה הוא נצרך, הוא מבזבז את הרגע הגדול ומבקש בקשה של שטות ובכך הוא מחמיץ את השעה שאין עליה תשלום... אבל במידה מסוימת יתכן שאנו עצמנו מתנהגים כך; לכאורה אנו מצפים

סיפור ידוע מספר על אותו יהודי שהצאר ניקולאי הפץ ביקרו ונתן לו לבקש את אשר יחפוץ והוא לא פחות ולא יותר, בקש שיעשו בליטות וגבשושיות בקיר בית הכנסת שיוכל להתגרד בעזרתם כיון שהינו סובל משחין הגורם לו גירוד רציני בגבו. "שוטה שכמוך" אמר הצאר: "הרי יש לך הזדמנות חיים לבקש ממני רופא עור גדול שירפא אותך מהשחין כליל". "הו, אדוני הצאר" התנצל היהודי: "רואים כי

טיול לקברי הצדיקים

עם הרב אמנון יצחק שליט"א

ביום שלישי ג' אלול 21/08/12

מירון - קבר רשב"י

עבריה - רמב"ם, ר' מאיר בעל הנס

14:00 ארוחת צהרים - במלון 'המצודה' בעבריה

15:15 תפילת מנחה

15:30 הרצאת הרב אמנון יצחק שליט"א

ציאה מנקודות האיסוף בטעה 7:30 בדיוק!

בני ברק - רח' מתתיהו 10 ירושלים - בניני האומה'

הישיבה בהפרדה מלאה!

ההרשמה ב'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק בין השעות 09:00-15:30

03-6777779

הנושאים הכי חמים

בהרצאותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

DVD ב-5 ש"ח בלבד!

ניתן להשיג ב'שופר'

וכן ניתן להעביר רצועות MP3 לנגנים

להזמנות בטלפון 03-6777779

דעת פוסק הדור הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל בענין לימוד הגמרא בגרסא

קטע מתוך שיחה שנאמרה ע"י הגרמ"מ שולזינגר זצ"ל מתוך ספר 'דרשות משמר הלוי' עמ' כ"ז מתוך 'דרשה א' שנאמרה מוצש"ק אור לכ"ד ליל א' דסליחות תשנ"ו ביהמ"ד 'ירחי כלה' זכרון מאיר' ב"ב) הרמב"ם אומר בפ"ג מ'הלכות תשובה' (ה"א) 'כל אחד ואחד מבני האדם יש לו זכויות ועוונות, מי שזכויותיו יתירות על עוונותיו צדיק ומי שעוונותיו יתירות על זכויותיו רשע' אם רובו זכויות נידון לחיים ואם ח"ו להיפך זה לא טוב... יש 'ונתנה תוקף...'

"הבריסקר רב אמר; כשמגיע ראש השנה כל יהודי צריך להרגיש את עצמו כ"פושט רגל". נתנו לו רכוש עצום שישקיע, נתנו לו שנה של חיים ועם השנה הזאת הוא יכול לפעול כ"כ הרבה ואת הכל הוא בזבז... הוא נשאר כמו פשוט רגל ומה צריך לעשות? אומר הבריסקר רב; צריך לחדש את ההון, לקחת הון חדש! אבל בן אדם רוצה שגם המאזן שלו יהיה טוב, שיהיה רובו זכויות ואיך עושים את זה? אומר ה"חפץ חיים" (תורת הבית פ"ב) שכתוב; 'מִנְתַּיִם וְחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן' (משל' יח כא) הכל תלוי בלשון; כי לאכול מצה זה רק מצוה עשה אחת וכן שאר המצוות, משא"כ לימוד התורה כל מילה זו מצוה ואפשר לומר מאתיים מילים בדקה, כך שאפשר לזכות בהרבה מצוות.

"ויש שאלה, האם מי שקורא גמרות זה עולה בחשבון או לא? (יש על זה תשובות מהרש"ם ועוד ספרים). ונסעתי במיוחד למרות שאני לא נסע לשום מקום ברוך ה' ושה' יעזור שלא נצטרך לנסוע אף פעם לשום מקום, אבל כאן הייתי מוכרח לנסוע. נסעתי עם אחי הגדול שליט"א ביום רביעי ד' אלול תשנ"ב לבית וגן ברחוב הפסגה 53, ששם ישב נזר השקידה ממש, פאר הדור (ה' יאריך ימיו ושנותיו) ואמרתי: 'אינני רוצה להטריח את הרב, רק לשאול שלש שאלות; שאלה אחת היתה בהלכות צדקה והוא פסק מה לעשות. ושאלה שניה שאלתי; "אם בן אדם לומד בצורה שהוא קורא דף ועוד דף, האם זה נחשב לימוד תורה וממש מחשבים לו את זה?" אמר הרב; "שאינן ספק שככה זה לדינא!" ושאלתי שלש פעמים והוא אמר; "שאינן ספק בזה, זה ברור כשמש!"

"ואם כן, בן אדם יכול לצבור ולצבור. הוא יכול להציל את המצב שלו יותר מכל עורכי הדין, יותר מכל הפרקליטים. יש לך רבע שעה, חמש דקות, שלש דקות, אל תבזבז את הזמן! אל תשמע רדיו! אל תקרא עתון! תקח ותגייד עמוד גמרא, תגייד דף גמרא וכך יצטבר לך.

[רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, היה מגדולי תלמידי הסטייפלער, הגראמ"מ שך ועוד. גאון ושקדן עצום, שלט באופן מוחלט בכל חלקי התורה בבקיאות נדירה]

כך אמר ה'חפץ חיים'...

'אשרי מי שבא לכאן, ותלמודו בידו'

צריכים ללמוד גמרא עד אין סוף, ללמוד וללמוד, וללמוד ולחזור.

לא להתעקש ולא לחשוב שבפעם הראשונה אפשר ותייבים כבר להבין

ר' משה לנדינסקי שידע את כל התורה כולה בעל פה, נסע פעם עם עגלון וישב מאחור ומה עשה? מכורבל בפרוה שלו, בקור הרוסי, ישב ומלמל משניות בעל פה. אמר... אמר... אמר... ואמר... ופתאום ב'סדר נזיקין' הוא נעצר באיזה משנה, כי הוא לא זכר מילה אחת באותה משנה. מילה אחת הוא לא זוכר... מה עשה השי"ת? אחרי איזה זמן הם נעצרו בפונדק דרכים, 'קרעצ'מע' - קוראים לזה, אשר משמש כאכסניה ובית מלון לאנשים שבדרך. יש שהולך לאכול, יש שהולך לנחור' משה לנדינסקי דבר ראשון רץ לבעל ה'קרעצ'מע' בעל האכסניה שהיה יהודי ואמר לו; 'אולי יש אצלך משניות נזיקין?' אמר לו בעל האכסניה; "כן, בדיוק את הכרך הזה יש לי!" לא היה לו את כל הש"ס משניות, רק את הכרך הזה יש לו. נתן לר' משה את המשניות ור' משה, כמו שיכור... צמא... הוא פותח את המשניות ומה בדיוק? מה המילה שחסרה לו? בסדר, הוא כבר יודע מה שהיה חסר לו! והוא חוזר בחזרה לכרכה, יושב ואומר הלאה, מוכן לנסיעה.

אחרי זה הוא הגיע לראדין...

וכשהגיע לראדין נכנס אל ה'חפץ חיים'... וסיפר להח"ח את המופת הגדול שהקב"ה עשה אתו בדרך. שהוא בדיוק נקלע לאכסניה ששייך ליהודי ובדיוק היו רק המשניות נזיקין וככה היה יכול להשלים מה שהיה חסר לו... וזה ממש הציל אותו, ב"ה. כך הוא מספר בשמחה להח"ח.

והח"ח יושב עם הראש למטה כדרכו בקודש ומתחיל למלמל ואומר הח"ח; "ר' משה... אבל שם בעולם הבא, אין 'קרעצ'מע', אין שם אכסניה בדרך...

אם באים לשם ויודעים את המשניות - אז יודעים! ואם לא יודעים את המשניות, אז אף אחד לא יתן לו משניות להסתכל, ואף אחד לא יתקן לו"...

'אשרי מי שבא לכאן, ותלמודו בידו' כך אמר ה'חפץ חיים'... צריכים ללמוד גמרא עד אין סוף, ללמוד וללמוד, וללמוד ולחזור. לא להתעקש ולא לחשוב שבפעם הראשונה אפשר ותייבים כבר להבין.

(ספר 'חשקת התורה' מתוך דרשות ושיעורי הגאון האמיתי רבי משה מרדכי הלוי שולזינגר זצ"ל בעל 'משמר הלוי')